

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

125:1 • 2005

Ny bibliografi

Bibliograferingen av SOT (Svenskt Offentligt Tryck) som ett första steg för tillgängliggörande av årstrycket är nu avslutad.

Projektet "Tillgängliggörande av årstrycket", som bedrivits med medel från Riksbankens jubileumsfond, startade i april 2001. Målet var att bibliografera det svenska offentliga trycket (Årstrycket), som är utgivet från 1500-talet och fram till 1833. Därefter publiceras årstrycket endast i Svensk författningssamling (SFS). Arbetet har bedrivits på Kungl. biblioteket av två bibliografer och är nu alltså slutfört.

I arbetet ingick att katalogisera trycket, sätta ämnesord på katalogposterna (för att underlätta och öka precisionen vid sökningar) och även avgöra vad som tillhör årstrycket. Resultatet är sökbart i LIBRIS och utgör även en egen databas i LIBRIS (återfinns under Specialdatabaser) med namnet Svenskt offentligt tryck –1833 (SOT). Specialdatabasen SOT i LIBRIS innehåller 16890 poster av vilka 3 057 är preliminära/obearbetade.

De obearbetade posterna är inga egentliga monografiposter utan hänvisar till en förordning i en nytryckt samlingsvolym såsom Stiernman eller Modée. Många av dessa förordningar har förmodligen aldrig tryckts. Det existerar alltså inget egentligt tryck utan de finns förmodligen bara handskrivna i Riksregistraturet eller någon annan källa. Dessa poster borde göras om till artikelposter men just nu finns det ingen tid för detta. Dock finns det ett antal poster som det faktiskt finns tryck till men som av någon anledning saknas eller inte hittats på KB.

Katalogposterna har märkts med bibliotekskod SOT. Skanning är nästa steg i tillgängliggörandet. En första testskanning av tryck från 1780–1784 genomförs i skrivande stund.

Bibliografin innehåller endast Årstrycket, som gavs ut på riksnivå, samt Stockholmförordningar, som var normgivande för andra städer. Hjälpmedel som bibliograferna har använt för att bedöma om ett tryck skall ingå i bibliografin har varit dels de förteckningar som börjar 1660, dels tidigare gjorda bibliografier och sammanställningar som Quidings, Modées och Stiernmans. Generellt gäller att tryck som utgetts av en central, legislativ myndighet tagits med, dock kan denna avgränsning inte vara fullständigt skarp.

Vid bibliograferingen har hela titeln och impressum citerats i katalogposten utifrån trycket. Från tryck utan titel har ingressen eller en viktig del av texten citerats. Man bör söka med äldre stavning till exempel "placat" och "instruction" och pröva olika stavningar, exempelvis både "kungörelse" och "kungiörelse". Upplagor och översättningar av årstryck ingår också i bibliografin. De vanligaste språken som texterna kan vara översatta till är finska, franska, tyska, holländska, engelska, ryska, latin och samiska.

Även institutionsnamn och personnamn har lagts in i katalogposterna. Främst utgivande institutioner men även de institutioner eller personer som trycket behandlar finns med. Institutionerna byter ibland namn eller omorganiseras under nytt namn, därför är det nödvändigt att söka på de olika namnformerna. Institutionsnamnen har som regel tagits från trycket, dock har stavningen moderniserats. Personnamn har i regel lagts in i posten om det har funnits en undertecknare på förordningen. Kungarnas och drottningarnas namn har lagts in i katalogposten bara om det handlar om dem som personer, till exempel vid dödsfall eller giftermål.

Om trycket handlar om en specifik ort eller ett specifikt land har även detta lagts in i posten. Om trycket generellt handlar om Sverige (och underliggande provinser) har Sverige inte lagts in i posten. Tryckets utgivningsdatum har lagts in i posten, enligt följande exempel: 1779-10-14.

Mer information och söktips finns på SOT:s hemsida <http://www.kb.se/bus/SOT/sot.htm>

Jamshid Farahani, e-post: jamshid.farahani@kb.se